

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету фінансів та обліку
Андрій КІЗИМА

« 05 » _____ 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. проректора з науково-педагогічної роботи
Віктор ОСТРОВЕРХОВ

« 05 » _____ 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ННІНОТ
Святослав ПИТЕЛЬ

« 05 » _____ 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни

«Управління фінансовою безпекою суб'єктів господарювання»

ступінь вищої освіти – магістр

галузь знань – 07 «Управління та адміністрування»

спеціальність – 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

освітньо-професійна програма – «Фінансовий менеджмент»

Кафедра фінансових технологій та банківського бізнесу

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. заняття (год.)	ІРС (год.)	Тренінг (год.)	Самост. робота студ. (год.)	Разом (год.)	Залік (сем.)
Денна	1	2	30	15	5	4	96	150	2
Заочна	1	2	8	4	-	-	138	150	3

05.10.2023

Тернопіль – 2023

Робочу програму склала доцент кафедри фінансових технологій та банківського бізнесу, к.е.н., доцент Ольга НІПАЛІДІ

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри фінансових технологій та банківського бізнесу, протокол №3 від 02.10.2023 р.

Завідувач кафедри фінансових технологій та банківського бізнесу
д.е.н., професор _____ Ольга КНЕЙСЛЕР

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та фондовий ринок», протокол №3 від 5.10.2023 р.

Голова групи забезпечення спеціальності
д-р екон. наук, професор _____ Ольга КИРИЛЕНКО

Гарант групи забезпечення спеціальності
д-р екон. наук, професор _____ Ольга КНЕЙСЛЕР

1. СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Управління фінансовою безпекою суб'єктів господарювання»

1. Опис дисципліни «Управління фінансовою безпекою суб'єктів господарювання»

Дисципліна – «Управління фінансовою безпекою суб'єктів господарювання»	Галузь знань, спеціальність, ОПП, ступінь вищої школи	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 5	Галузь знань – 07 «Управління та адміністрування»	Вибіркова дисципліна Мова навчання - українська
Кількість залікових модулів – 3	Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» Освітньо-професійна програма – Фінансовий менеджмент	Рік підготовки Денна – 1 Заочна - 1 Семестр Денна - 2 Заочна – 2, 3
Кількість змістовних модулів – 2	Ступінь вищої освіти – магістр	Лекції Денна – 30 год. Заочна – 8 год. Практичні заняття Денна – 15 год. Заочна – 4 год.
Загальна кількість годин Денна – 150 год. Заочна – 150 год.		Самостійна робота Денна – 100 год. (у т.ч. тренінг – 4 год.) Заочна – 138 год. Індивідуальна робота Денна – 5 год.
Тижневих годин – 10, з них – аудиторних – 4		Вид підсумкового контролю – залік

2. МЕТА Й ЗАВДАННЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «Управління фінансовою безпекою суб'єктів господарювання»

2.1. Мета вивчення дисципліни

Програма та тематичний план дисципліни орієнтовані на ознайомлення із сукупністю фінансово-економічних відносин, які виникають в процесі операційної, інвестиційної та фінансової діяльності суб'єктів господарювання – юридичних осіб, з приводу формування у майбутніх управлінців фундаментальних знань і професійних навичок з організації систем фінансової безпеки їх функціонування. Курс «Управління фінансовою безпекою суб'єктів господарювання» повинен сприяти формуванню висококваліфікованих фахівців у галузі фінансового менеджменту.

2.2. Завдання вивчення дисципліни

Головним завданням курсу є формування у студентів базових знань з теорії і практики

фінансових відносин суб'єктів господарювання щодо організації фінансової роботи з управління захистом майна на підприємстві, організації системи особистої безпеки керівників підприємства, організації захисту підприємства від рейдерів, сучасного досвіду діяльності рейдерів та фахівців з протиправних поглинань, організації забезпечення кадрової безпеки на підприємстві, характеристики методів забезпечення надійності персоналу, організації профілактичної роботи серед персоналу по недопущенню правопорушень.

У результаті вивчення дисципліни «Управління фінансовою безпекою суб'єктів господарювання» студенти повинні:

- 1) оволодіти основами управління фінансовою безпекою суб'єктів господарювання, особливостями формування її системи;
- 2) розуміти механізми протидії економічним ризикам підприємств, установ, організацій;
- 3) сформувати системне уявлення про забезпечення фінансової безпеки суб'єкта господарської діяльності;
- 4) оволодіти схильністю до безпекоорієнтованого управління суб'єктами господарювання за необхідності швидкого реагування на зміни економічного середовища;
- 5) вміти аналізувати стан фінансової безпеки суб'єктів господарювання та користуватися методиками оцінювання її рівня;
- 6) сформувати навички слідування нормам і правилам корпоративної соціальної відповідальності.

2.3. Передумови для вивчення дисципліни

Вивчення курсу «Управління фінансовою безпекою суб'єктів господарювання» передбачає наявність систематичних та ґрунтовних знань із суміжних курсів (фінанси підприємств, податкова система, фінансова діяльність суб'єктів господарювання, фінансове право, бухгалтерський облік, фінансовий менеджмент), сумлінної роботи над вивченням спеціальної літератури, активної участі на лекціях та практичних заняттях, самостійної роботи та виконання індивідуальних завдань.

2.4. У результаті вивчення дисципліни «Управління фінансовою безпекою суб'єктів господарювання» студенти повинні:

- знати на рівні новітніх досягнень основні концепції і методології наукового пізнання у сфері фінансів, банківської справи та страхування.
- здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання.
- застосовувати поглиблені знання в сфері фінансового, банківського та страхового менеджменту для прийняття рішень.
- обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.
- оцінювати ступінь складності завдань при плануванні діяльності та опрацюванні її результатів.
- демонструвати набуті теоретичні знання в процесі управління фінансами та розроблення фінансової стратегії розвитку суб'єктів підприємництва, установ і організацій.
- оцінювати за допомогою емпірики загрози фінансовій безпеці суб'єктів господарювання та застосовувати заходи фінансового ризик-менеджменту.
- застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.
- приймати ефективні управлінські рішення та використовувати методи й механізми проведення фінансового оздоровлення діяльності суб'єкта господарювання.
- проявляти вміння нести відповідальність за результати професійної діяльності у сфері фінансів суб'єктів господарювання.

- виявляти та аналізувати ключові характеристики фінансової діяльності підприємств та рівня їх фінансової безпеки.
- вміти використовувати мультиплікативні багатофакторні моделі для оцінювання рівня фінансової безпеки підприємства.

3. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

«Управління фінансовою безпекою суб'єктів господарювання»

Змістовий модуль 1. Теоретичні засади фінансової безпеки суб'єктів господарювання.

Тема 1. Теоретичні основи управління фінансовою безпекою суб'єктів господарювання

Сутність фінансової безпеки. Методи захисту діяльності суб'єктів господарювання від негативних впливів. Види негативних впливів на діяльність підприємств. Система засобів, що забезпечують конкурентостійкість і фінансову стабільність суб'єктів господарювання. Взаємозв'язок фінансової безпеки та фінансового ризику суб'єкта підприємництва. Механізм забезпечення фінансової безпеки підприємства. Місце фінансової безпеки підприємства в системі корпоративного управління.

Тема 2. Загрози фінансовій безпеці суб'єктів господарювання

Свідомі чи несвідомі дії окремих посадових осіб і суб'єктів господарювання (органів державної влади, міжнародних організацій, підприємств-конкурентів). Стан фінансової кон'юнктури на ринках даного підприємства, наукові відкриття та технологічні розробки, форсмажорні обставини тощо. Об'єктивні фактори фінансової безпеки. Суб'єктивні фактори фінансової безпеки. Типологія загроз фінансовій безпеці суб'єктів підприємницької діяльності. Шляхи запобігання зовнішнім та внутрішнім загрозам фінансовій безпеці промислового підприємства.

Тема 3. Організаційне забезпечення фінансової безпеки суб'єктів господарювання

Принципи організації фінансової безпеки діяльності підприємства. Формування необхідних фінансових ресурсів. Прогнозування та планування фінансової безпеки. Стратегічне планування фінансово-господарської діяльності підприємства. Загально-тактичне планування фінансової безпеки. Тактичне планування фінансово-господарської діяльності підприємства. Оперативне управління фінансово-господарською діяльністю підприємства. Здійснення функціонального аналізу рівня фінансової безпеки. Загальна оцінка досягнутого рівня фінансової безпеки. Міжфункціональний менеджмент як організаційна складова забезпечення фінансової безпеки підприємств

Тема 4. Структурний та компонентний склад механізму управління фінансовою безпекою суб'єктів господарювання

Методичні підходи щодо формування системи фінансової безпеки суб'єктів підприємництва. Особливості побудови системи фінансової безпеки суб'єкта підприємництва. Принципи побудови системи фінансової безпеки підприємства. Схема дії системи фінансової безпеки суб'єктів підприємництва. Основні складові системи фінансової безпеки суб'єктів підприємництва

Змістовий модуль 2. Реалізація інтересів суб'єкта господарювання як основа забезпечення його фінансової безпеки

Тема 5. Методичні підходи до оцінки фінансової безпеки суб'єкта господарювання

Індикатори рівня фінансової безпеки суб'єктів господарювання. Критерії рівня фінансової безпеки. Оптимальний рівень безпеки суб'єктів господарювання. Види рівня фінансової безпеки: підтримуючий, мінімальний, дуже низький, низький, середній, високий і дуже високий, підтримуючий, необхідний і достатній. Інформаційне забезпечення фінансової безпеки суб'єктів господарювання.

Методи оцінки рівня фінансової безпеки суб'єктів господарювання. Процедура оцінки рівня фінансової безпеки суб'єктів господарювання. Категоріальний метод. Аналітичний метод. Семантичний метод. Системні методи оцінки рівня фінансової безпеки суб'єктів господарювання. Інтегральна оцінка фінансової безпеки підприємства.

Тема 6. Моделювання рівня фінансової безпеки суб'єкта господарювання

Комплексна статична модель управління системою фінансової безпеки підприємства. Теоретичні аспекти моделювання систем фінансової безпеки. Етапи моделювання рівнів фінансової безпеки підприємств. Досвід застосування різних методологічних підходів до моделювання систем фінансової безпеки. Використання мультиплікативної багатofакторної моделі для оцінювання рівня фінансової безпеки підприємства.

Тема 7. Стратегічне управління фінансовою безпекою суб'єкта господарювання

Концептуальні питання забезпечення фінансової безпеки суб'єкта господарювання. Стратегія забезпечення фінансової безпеки підприємства як запорука його ефективного та стабільного функціонування. Етапи безперервного забезпечення стратегічного управління фінансовою безпекою суб'єкта господарювання. Принципи стратегічного забезпечення фінансової безпеки суб'єктів підприємництва. Модель формування стратегії фінансової безпеки підприємства.

Тема 8. Конкурентна розвідка як елемент комплексної системи фінансової безпеки суб'єктів господарювання

Теоретична інтерпретація категорій «конкурентна розвідка» та «система фінансової безпеки». Аргументування важливості здійснення розвідувальних дій внаслідок збільшення кількості та сили впливу зовнішніх загроз, джерелом виникнення яких є конкурентне середовище. Обґрунтування ролі та завдань конкурентної розвідки як складового елемента фінансової безпеки суб'єктів господарювання.

Тема 9. Особливості забезпечення фінансової безпеки фінансових установ

Фінансова безпека банків як об'єкт наукового дослідження. Особливості забезпечення фінансової безпеки комерційних банків. Функціонування механізму забезпечення фінансової безпеки банку. Принципи забезпечення фінансової безпеки банку.

Фінансова безпека у страховому секторі економіки. Фінансова безпека страхових компаній: сутність, складові, показники.

Забезпечення фінансової безпеки діяльності кредитних спілок. Фактори, що підвищують кредитний ризик в кредитних спілках. Послідовність формування кредитної політики кредитної спілки.

**4. СТРУКТУРА ЗАЛІКОВОГО КРЕДИТУ ДИСЦИПЛІНИ
«Управління фінансовою безпекою суб'єктів господарювання»**

Денна форма навчання

	Кількість годин				
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Індивідуальна робота	Контр. заходи
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади фінансової безпеки суб'єктів господарювання					
Тема 1 Теоретичні основи управління фінансовою безпекою суб'єктів господарювання	3	1	11	–	опит.; тест.
Тема 2. Загрози фінансовій безпеці суб'єктів господарювання	3	1	11	–	опит.; тест.
Тема 3. Організаційне забезпечення фінансової безпеки суб'єктів господарювання	3	1	11	–	опит.; тест.
Тема 4. Структурний та компонентний склад механізму управління фінансовою безпекою суб'єктів господарювання	3	2	11	1	опит.; тест.; розв. задач
Змістовий модуль 2. Реалізація інтересів суб'єкта господарювання як основа забезпечення його фінансової безпеки					
Тема 5. Методичні підходи до оцінки фінансової безпеки суб'єкта господарювання	4	2	11	1	опит.; тест.; розв. задач
Тема 6. Моделювання рівня фінансової безпеки суб'єкта господарювання	3	2	11	–	опит.; тест.; розв. задач
Тема 7. Стратегічне управління фінансовою безпекою суб'єкта господарювання	3	2	11	1	опит.; тест.; розв. задач
Тема 8. Конкурентна розвідка як елемент комплексної системи фінансової безпеки суб'єктів господарювання	4	2	11	1	опит.; тест.; розв. задач
Тема 9. Особливості забезпечення фінансової безпеки фінансових установ	4	2	8	1	опит.; тест.; розв. задач
Тренінг			4		
Разом	30	15	100	5	

Заочна форма навчання

	Кількість годин				
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Індивідуальна робота	Контр. заходи
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади фінансової безпеки суб'єктів господарювання					
Тема 1 Теоретичні основи управління фінансовою безпекою суб'єктів господарювання	1	–	16	–	–
Тема 2. Загрози фінансовій безпеці суб'єктів господарювання	–	–	16	–	–
Тема 3. Організаційне забезпечення фінансової безпеки суб'єктів господарювання	1	1	16	–	тести, розв. завдань

господарювання					
Тема 4. Структурний та компонентний склад механізму управління фінансовою безпекою суб'єктів господарювання	1	–	16	–	–
Змістовий модуль 2. Реалізація інтересів суб'єкта господарювання як основа забезпечення його фінансової безпеки					
Тема 5. Методичні підходи до оцінки фінансової безпеки суб'єкта господарювання	1	1	16	–	тести; розв. задач
Тема 6. Моделювання рівня фінансової безпеки суб'єкта господарювання	1	–	16	–	–
Тема 7. Стратегічне управління фінансовою безпекою суб'єкта господарювання	1	1	16	–	тести, розв. задач
Тема 8. Конкурентна розвідка як елемент комплексної системи фінансової безпеки суб'єктів господарювання	1	–	16	–	–
Тема 9. Особливості забезпечення фінансової безпеки фінансових установ	1	1	10	–	тести; розв. задач
Разом	8	4	138	–	

5. ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Денна форма навчання

Практичне заняття 1.

Тема 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ БЕЗПЕКОЮ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Мета: Розгляд сутності фінансової безпеки, методів захисту діяльності суб'єктів господарювання від негативних впливів, видів негативних впливів на діяльність підприємств, системи заходів, що забезпечують конкурентостійкість і фінансову стабільність суб'єктів господарювання.

Питання для обговорення:

1. Концептуальні аспекти фінансової безпеки підприємства
2. Взаємозв'язок фінансової безпеки та фінансового ризику суб'єкта підприємництва
3. Механізм забезпечення фінансової безпеки підприємства

Тема 2. ЗАГРОЗИ ФІНАНСОВІЙ БЕЗПЕЦІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Мета: Розгляд негативних впливів на діяльність підприємств, системи заходів, що забезпечують конкурентостійкість і фінансову стабільність суб'єктів господарювання, шляхів запобігання зовнішнім та внутрішнім загрозам фінансовій безпеці підприємства.

Питання для обговорення:

1. Об'єктивні та суб'єктивні фактори фінансової безпеки.
2. Типологія загроз фінансовій безпеці суб'єктів підприємницької діяльності
3. Шляхи запобігання зовнішнім та внутрішнім загрозам фінансовій безпеці підприємства

Практичне заняття 2.

Тема 3. ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Мета: Розгляд принципів організації фінансової безпеки діяльності підприємства. Здійснення функціонального аналізу рівня фінансової безпеки, загальної оцінки досягнутого рівня фінансової безпеки. З'ясування ролі міжфункціонального менеджменту як організаційної складової забезпечення фінансової безпеки підприємств

Питання для обговорення:

1. Принципи організації фінансової безпеки діяльності підприємства
2. Міжфункціональний менеджмент як організаційна складова забезпечення фінансової безпеки підприємств

Практичне заняття 3.

Тема 4. СТРУКТУРНИЙ ТА КОМПОНЕНТНИЙ СКЛАД МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ БЕЗПЕКОЮ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Мета: Розкриття методичних підходи щодо формування системи фінансової безпеки суб'єктів підприємництва. Розгляд особливості побудови механізму фінансової безпеки суб'єкта підприємництва, принципів побудови системи фінансової безпеки підприємства, схеми дії системи фінансової безпеки суб'єктів підприємництва, основних складових системи фінансової безпеки суб'єктів підприємництва

Питання для обговорення:

1. Методичні підходи щодо формування системи фінансової безпеки суб'єктів підприємництва
2. Основні складові системи фінансової безпеки суб'єктів підприємництва:
 - підсистема фінансової діагностики;
 - підсистема фінансових важелів і методів забезпечення фінансової безпеки;
 - підсистема контролю та оцінки результатів.
3. Механізму управління фінансовою безпекою суб'єктів господарювання

Практичне заняття 4.

Тема 5. МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ

Мета: Вивчення індикаторів рівня фінансової безпеки суб'єктів господарювання та критеріїв рівня фінансової безпеки, видів рівня фінансової безпеки (підтримуючий, мінімальний, дуже низький, низький, середній, високий і дуже високий, підтримуючий, необхідний і достатній). Розкриття інформаційного забезпечення фінансової безпеки суб'єктів господарювання. Практичне застосування методів оцінки рівня фінансової безпеки суб'єктів господарювання. Інтегральна оцінка фінансової безпеки підприємства.

Питання для обговорення:

1. Систематизація методичних підходів до оцінки фінансової безпеки підприємства

2. Індикатори оцінки рівня фінансової безпеки суб'єктів господарювання
3. Інтегральна оцінка фінансової безпеки підприємства

Практичне заняття 5.

Тема 6. МОДЕЛЮВАННЯ РІВНЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ

Мета: Розгляд комплексної статичної моделі управління системою фінансової безпеки підприємства. Теоретичні аспекти моделювання систем фінансової безпеки. Етапи моделювання рівнів фінансової безпеки підприємств. Досвід застосування різних методологічних підходів до моделювання систем фінансової безпеки. Використання мультиплікативної багатофакторної моделі для оцінювання рівня фінансової безпеки підприємства.

Питання для обговорення:

1. Сучасне моделювання систем фінансової безпеки суб'єктів господарювання
2. Моделювання рівнів фінансової безпеки підприємств

Практичне заняття 6.

Тема 7. СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ БЕЗПЕКОЮ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ

Мета: Розгляд концептуальних питань забезпечення фінансової безпеки суб'єкта господарювання, стратегії забезпечення фінансової безпеки підприємства як запорука його ефективного та стабільного функціонування, етапів безперервного забезпечення стратегічного управління фінансовою безпекою суб'єкта господарювання. Розкриття принципів стратегічного забезпечення фінансової безпеки суб'єктів підприємництва. Побудова моделі формування стратегії фінансової безпеки підприємства.

Питання для обговорення:

1. Стратегія забезпечення фінансової безпеки підприємства як запорука його ефективного та стабільного функціонування
2. Модель формування стратегії фінансової безпеки підприємства

Практичне заняття 7.

Тема 8. КОНКУРЕНТНА РОЗВІДКА ЯК ЕЛЕМЕНТ КОМПЛЕКСНОЇ СИСТЕМИ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Мета: Теоретична інтерпретація категорій «конкурентна розвідка» та «система фінансової безпеки». Аргументування важливості здійснення розвідувальних дій внаслідок збільшення кількості та сили впливу зовнішніх загроз, джерелом виникнення яких є конкурентне середовище. Обґрунтування ролі та завдань конкурентної розвідки як складового елемента фінансової безпеки суб'єктів господарювання.

Питання для обговорення:

1. Конкурентна розвідка як елемент фінансової безпеки підприємства
2. Особливості аналітичного забезпечення конкурентної розвідки
3. Конкурентна розвідка як інструмент інформаційно-аналітичного супроводу забезпечення інформаційної безпеки підприємства

Практичне заняття 8.

Тема 9. ОСОБЛИВОСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ФІНАНСОВИХ УСТАНОВ

Мета: Розгляд особливостей забезпечення фінансової безпеки банківської установи. Функціонування механізму забезпечення фінансової безпеки банку. Розкриття принципів забезпечення фінансової безпеки банку. Специфіка забезпечення фінансової безпеки у страховому секторі економіки. Фінансова безпека страхових компаній: сутність, складові, показники. Забезпечення фінансової безпеки діяльності кредитних спілок. Вивчення факторів, що підвищують кредитний ризик в кредитних спілках. Послідовність формування кредитної політики кредитної спілки.

Питання для обговорення:

1. Особливості забезпечення фінансової безпеки комерційних банків
2. Фінансова безпека страхових компаній: сутність, складові, показники
3. Забезпечення фінансової безпеки діяльності кредитних спілок

Заочна форма навчання

Практичне заняття 1.

Тема 3. ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Мета: Розгляд принципів організації фінансової безпеки діяльності підприємства. Здійснення функціонального аналізу рівня фінансової безпеки, загальної оцінки досягнутого рівня фінансової безпеки. З'ясування ролі міжфункціонального менеджменту як організаційної складової забезпечення фінансової безпеки підприємств.

Питання для обговорення:

1. Принципи організації фінансової безпеки діяльності підприємства
2. Міжфункціональний менеджмент як організаційна складова забезпечення фінансової безпеки підприємств

Тема 5. МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ

Мета: Вивчення індикаторів рівня фінансової безпеки суб'єктів господарювання та критеріїв рівня фінансової безпеки, видів рівня фінансової безпеки (підтримуючий, мінімальний, дуже низький, низький, середній, високий і дуже високий, підтримуючий, необхідний і достатній). Розкриття інформаційного забезпечення фінансової безпеки суб'єктів господарювання. Практичне застосування методів оцінки рівня фінансової безпеки суб'єктів господарювання. Інтегральна оцінка фінансової безпеки підприємства.

Питання для обговорення:

1. Систематизація методичних підходів до оцінки фінансової безпеки підприємства
2. Індикатори оцінки рівня фінансової безпеки суб'єктів господарювання
3. Інтегральна оцінка фінансової безпеки підприємства

Практичне заняття 2.

Тема 7. СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ БЕЗПЕКОЮ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ

Мета: Розгляд концептуальних питань забезпечення фінансової безпеки суб'єкта господарювання, стратегії забезпечення фінансової безпеки підприємства як запорука його ефективного та стабільного функціонування, етапів безперервного забезпечення стратегічного управління фінансовою безпекою суб'єкта господарювання. Розкриття принципів стратегічного забезпечення фінансової безпеки суб'єктів підприємництва. Побудова моделі формування стратегії фінансової безпеки підприємства.

Питання для обговорення:

1. Стратегія забезпечення фінансової безпеки підприємства як запорука його ефективного та стабільного функціонування
2. Модель формування стратегії фінансової безпеки підприємства

Тема 9. ОСОБЛИВОСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ФІНАНСОВИХ УСТАНОВ

Мета: Розгляд особливостей забезпечення фінансової безпеки банківської установи. Функціонування механізму забезпечення фінансової безпеки банку. Розкриття принципів забезпечення фінансової безпеки банку. Специфіка забезпечення фінансової безпеки у страховому секторі економіки. Фінансова безпека страхових компаній: сутність, складові, показники. Забезпечення фінансової безпеки діяльності кредитних спілок. Вивчення факторів, що підвищують кредитний ризик в кредитних спілках. Послідовність формування кредитної політики кредитної спілки.

Питання для обговорення:

1. Особливості забезпечення фінансової безпеки комерційних банків
2. Фінансова безпека страхових компаній: сутність, складові, показники
3. Забезпечення фінансової безпеки діяльності кредитних спілок

6. КОМПЛЕКСНЕ ПРАКТИЧНЕ ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

Індивідуальне завдання з дисципліни «Управління фінансовою безпекою суб'єктів господарювання» виконується самостійно кожним студентом за одним із 4-ох варіантів, розподіл яких здійснюється залежно від першої літери прізвища студента. Індивідуальна робота охоплює основні теми дисципліни «Фінансова безпека суб'єктів господарювання» і полягає у проведенні економічних і фінансових розрахунків та обґрунтуванні отриманих результатів, вона представляє собою набір локальних завдань, основною метою яких є виявлення знань студентів щодо організації фінансових відносин суб'єктів господарювання, а також навичок практичної роботи з розрахунку грошових надходжень, відпускних цін, формування фінансових результатів, нормування оборотних коштів, визначення джерел фінансового відтворення основних засобів, аналізу фінансового стану підприємства, виявлення ознак та прогнозування ймовірності банкрутства та ін.

КПЗ оформлюється у відповідності зі встановленими вимогами і оцінюється за 100-бальною шкалою. Виконання КПЗ є одним із обов'язкових складових модулів залікового кредиту з дисципліни.

7. ТЕМАТИКА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

№ п/п	Тематика	К-сть год. (денна / заочна)
----------	----------	-----------------------------------

1.	<p>Тема 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ БЕЗПЕКОЮ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ</p> <p>Концептуальні аспекти фінансової безпеки підприємства Взаємозв'язок фінансової безпеки та фінансового ризику суб'єкта підприємництва Механізм забезпечення фінансової безпеки підприємства</p>	11/16
2.	<p>Тема 2. ЗАГРОЗИ ФІНАНСОВІЙ БЕЗПЕЦІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ</p> <p>Об'єктивні та суб'єктивні фактори фінансової безпеки. Типологія загроз фінансовій безпеці суб'єктів підприємницької діяльності Шляхи запобігання зовнішнім та внутрішнім загрозам фінансовій безпеці підприємства</p>	11/16
3.	<p>Тема 3. ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ</p> <p>Принципи організації фінансової безпеки діяльності підприємства Міжфункціональний менеджмент як організаційна складова забезпечення фінансової безпеки підприємств</p>	11/16
4.	<p>Тема 4. СТРУКТУРНИЙ ТА КОМПОНЕНТНИЙ СКЛАД МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ БЕЗПЕКОЮ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ</p> <p>Методичні підходи щодо формування системи фінансової безпеки суб'єктів підприємництва Основні складові системи фінансової безпеки суб'єктів підприємництва: підсистема фінансової діагностики; підсистема фінансових важелів і методів забезпечення фінансової безпеки; підсистема контролю та оцінки результатів. Механізму управління фінансовою безпекою суб'єктів господарювання</p>	11/16
5.	<p>Тема 5. МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ</p> <p>Систематизація методичних підходів до оцінки фінансової безпеки підприємства Індикатори оцінки рівня фінансової безпеки суб'єктів господарювання Інтегральна оцінка фінансової безпеки підприємства</p>	11/16
6.	<p>Тема 6. МОДЕЛЮВАННЯ РІВНЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ</p> <p>Сучасне моделювання систем фінансової безпеки суб'єктів господарювання Моделювання рівнів фінансової безпеки підприємств</p>	11/16
7.	<p>Тема 7. СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ БЕЗПЕКОЮ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ</p> <p>Роль фінансової стратегії в управлінні фінансовою безпекою підприємства Стратегія забезпечення фінансової безпеки підприємства як запорука його ефективного та стабільного функціонування Формування матриці стратегії управління фінансовою безпекою підприємства: практичний аспект Модель формування стратегії фінансової безпеки підприємства</p>	11/16

8.	<p align="center">Тема 8. КОНКУРЕНТНА РОЗВІДКА ЯК ЕЛЕМЕНТ КОМПЛЕКСНОЇ СИСТЕМИ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ</p> <p>Методичні засади здійснення конкурентної розвідки в системі економічної безпеки підприємства Конкурентна розвідка в системі забезпечення стратегічного розвитку підприємства Особливості аналітичного забезпечення конкурентної розвідки Конкурентна розвідка як інструмент інформаційно-аналітичного супроводу забезпечення інформаційної безпеки підприємства Конкурентна розвідка в системі забезпечення економічної безпеки банків</p>	11/16
	<p align="center">Тема 9. ОСОБЛИВОСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ФІНАНСОВИХ УСТАНОВ</p> <p>Особливості забезпечення фінансової безпеки комерційних банків Фінансова безпека страхових компаній: сутність, складові, показники Забезпечення фінансової безпеки діяльності кредитних спілок Формалізація механізму забезпечення фінансової безпеки недержавних пенсійних фондів</p>	8/10
Разом:		96/138

8. ОРГАНІЗАЦІЯ І ПРОВЕДЕННЯ ТРЕНІНГУ (4 год.)

Тематика тренінгу

1. Проаналізувати систему фінансової безпеки в окремих (обраних студентами самостійно у розрізі галузей економіки) суб'єктах господарювання України використовуючи статистичний матеріал за останні 3 роки.
2. Відзначити основні проблеми на напрями їх вирішення у сфері фінансової безпеки установ, організацій в Україні у порівнянні із західною практикою.

Порядок проведення тренінгу

1. Вступна частина проводиться з метою ознайомлення студентів з темою тренінгового заняття.
2. Організаційна частина полягає у створенні робочого настрою у колективі студентів, визначенні правил проведення тренінгового заняття. Можлива наявність роздаткового матеріалу у вигляді таблиць, бланків документів.
3. Практична частина реалізовується шляхом виконання завдань у групах студентів у кількості 3-5 осіб з певних проблемних питань теми тренінгового заняття.
4. Підведення підсумків. Обговорюються результати виконаних завдань у групах. Обмін думками з питань, які виносились на тренінгові заняття.

9. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ ТА МЕТОДИ ДЕМОНСТРУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

У процесі вивчення дисципліни «Управління фінансовою безпекою суб'єктів господарювання» використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- поточне тестування та вибіркоче опитування;
- підсумкове тестування за кожним змістовим модулем;
- розрахункові та розрахунково-графічні роботи;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- виконання самостійної роботи студентів;
- ректорська контрольна робота;
- залік.

10. КРИТЕРІЇ, ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Управління фінансовою безпекою суб'єктів господарювання» визначається як середньозважена величина, в залежності від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3
30%	40%	30%
1. Усне опитування під час заняття (5 тем по 10 балів = 50 балів) 2. Письмова робота = 50 балів.	1. Усне опитування під час заняття (5 тем по 10 балів = 50 балів) 2. Письмова робота = 50 балів	1. Написання КПЗ, яке включає вибір варіанту та розв'язання практичних завдань = 50 балів. 2. Тренінг = 20 балів 3. Захист КПЗ = 30 балів

Шкала оцінювання:

За шкалою Університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	відмінно	A (відмінно)
85-89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

11. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

№	Найменування	Номер теми
1.	Мультимедійний комплекс	1-9

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
2. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського: веб-сайт. URL: <http://www.irbis-nbuv.gov.ua>
3. Сайт Державної податкової служби України. URL: <http://sfs.gov.ua/>
4. Сайт Міністерства фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua/>
5. Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України. URL: <https://smida.gov.ua/about/>
6. Азаренкова Г. М., Майборода А. В. Особливості формування підсистеми інформаційного забезпечення системи фінансової безпеки суб'єкта господарювання. Бізнес Інформ. 2020. №1. С. 210-217.
7. Біляк Ю. В. Систематизація наукових поглядів на сутність фінансової безпеки. Економіка та держава. 2020. № 8. С. 78-82.
8. Даценко Г. В. Формування системи підвищення рівня фінансової безпеки суб'єктів господарювання. Eurasian Academic Research Journal. 2019. № 2(32). Р. 12-19.
9. Клочко, Т. Фінансова безпека як умова фінансової стійкості підприємства. Економіка та суспільство. 2021. № 23. С. 145-151.
10. Корецька О. В. Моделювання рівнів фінансово-економічної безпеки підприємств портової діяльності. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Сер.:

- Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2019. Вип. 23. Ч. 1. С. 140-143.
11. Корецька О. В. Загрози фінансово-економічній безпеці та шляхи їх усунення на підприємствах портової діяльності. Держава та регіони. Сер.: Економіка та підприємництво. 2021. № 1(118). С. 65-68.
 12. Мельник С. І. Управління фінансовою безпекою підприємств: теорія, методологія, практика: монографія. Львів: «Растр-7», 2020. 384 с.
 13. Меліхова Т. О. Оцінювання ймовірності банкрутства з метою підвищення фінансового стану підприємства. Агросвіт. 2019. № 10. С. 11-18.
 14. Пігуль Н. Г., Винокурова Н. В. Управління фінансовою безпекою вітчизняних підприємств. Приазовський економічний вісник. 2019. Вип. 2(13). С. 157-163.
 15. Пойда-Носик Н. Н., Черленяк І. І. Управління фінансовою безпекою на макро- та мікрорівнях: теоретико-методологічні засади. Науковий вісник Ужгородського університету. Сер.: Економіка. 2021. Вип. 1(57). С. 59-67.
 16. Парфентій Л. А. П 18 Управління фінансовою безпекою підприємств в умовах економічної нестабільності : монографія / Л. А. Парфентій. Суми : видавничо-виробниче підприємство «Мрія», 2019.
 17. П'ятницька Г. Т., Федулова І. В. Фінансова безпека країни та підприємства: визначення, взаємозв'язок і ризики забезпечення. Ефективна економіка. 2020. № 7. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8059>
 18. Фень К. С. Пріоритетні напрями зміцнення економічної безпеки підприємств харчової промисловості. Науковий вісник Мукачівського державного університету. Сер.: Економіка. 2018. Вип. 1. С. 68-75.
 19. Яструбецька Л. С. Інформаційне забезпечення суб'єктів фінансових відносин як об'єкт захисту. Економічний простір. 2020. № 159. С. 157-161.
 20. Kelkar R. Financial security in the post-COVID 19 world. 2021. URL: <https://www.newindianexpress.com/business/2021/may/17/financial-security-in-the-post-covid-19-world-2303494.html>
 21. Plastun A. Financial Security and Information from Financial Markets. Szczecin: Centre of Sociological Research, 2019. 164 с. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/123456789/74977/1/Monograph_Final_A5_Angle_Plastun.pdf
 22. Prevention of criminal use of the banking system for the purpose of money-laundering / Basel Committee on Banking Supervision Statement. URL: <http://www.bis.org/publ/bcbssc137.htm>
 23. Thomas J. L. Financial Security: Everything You Need to Know (and Do). 2021. URL: <https://www.oberlo.com/blog/financial-security>
 24. O. Stashchuk, A. Vitrenko, O. Kuzmenko, H. Koptieva, O. Tarasova, L. Dovgan (2020). Comprehensive system of financial and economic security of the enterprise. International Journal of Management. Volume 11/ Issue 5, May 2020. Pp. 330 – 340
 25. Analysis of fiscal efficiency of taxation in the system of filling budget funds in Ukraine / O. Stashchuk, A. Boiar, T. Shmatkovska, M. Dziamulyc, O. Skoruk, S. Tesliuk, Y. Zintso // AD ALTA: Journal of interdisciplinary research. - 2021. - Vol. 11, Issue 1, Special Issue XVII. - P. 47- 51. URL: <http://ep3.nuwm.edu.ua/20402/>.